

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

Kooste visiodialogeista

Finnsight Visiofestissä pidettiin visiodialogeja kahdeksasta eri teemasta. Jokaisesta teemasta kuultiin kaksi lyhyttä alustusta, jonka jälkeen syvennyttiin fasilitoituun keskusteluun aiheesta. Tässä fasilitoijien kooste keskusteluiden aiheista ja keskusteluissa nousseista näkemyksistä.

1 Mitä osaan ja miten opin tulevaisuudessa?

1.1 Dialogirinki 1, vetäjä Kalle Nieminen

Dialogi jakautui kahteen pääteemaan:

1. Formaalin koulutusjärjestelmän haasteet ja mahdollisuudet muuttuvassa maailmassa

- Miten koulujärjestelmä olisi parempi tunnistamaan muualla hankittua osaamista? Sen tulisi olla siinä parempi.
- Pystyykö koulu keskittymään ihmiseen yksilönä ja yksilöllisenä oppijana? Ryhmäkoot isoja ja opetus tapahtuu massoille. Mikä voisi olla digityökalujen hyöty tässä?
- Pääsykokeet tekevät korkeakouluista elitistisiä, koska ne eivät mittaa oikeasti kyvykkäyttä, vaan kykyä opetella ulkoa.

2. Oppiminen työelämässä

- Yritysten kannalta on hankala määritellä oppimistarpeita pitkällä aikajänteellä, koska strategiaa voidaan muuttaa vauhdilla
- Yrityksen tarve ja yhteiskunnan tarve ei välttämättä kohtaa, jolloin työpaikka ei välttämättä kannusta oppimaan yhteiskunnan kannalta kaikkein relevanteimpia asioita
- Työntekijät ovat usein sitoutuneita yritykseen, jolloin myös valmiita oppimaan pysyäkseen yrityksen kyydissä
- Isoimmaksi kysymykseksi nousi se, kuka maksaa. Vastuun tulisi olla jaettu.

1.2 Dialogirinki 2, vetäjä Kati Tikkamäki

Dialogityöryhmän: Mitä osaan ja miten opin tulevaisuudessa? -dialogiringissä käytiin seuraavanlaista keskustelua:

- Aluksi kävimme lyhyen esittelykierroksen jossa jokainen osallistuja kertoi nimensä sekä luki tekemistämme Dialogimietekorteista William Isaacsin ajatuksen dialogista.
- Merkityksellisyys, merkityksellinen tekeminen ja tavoitteisuus nähtiin osaamis- ja oppimispuheen keskiössä. Kun jokainen löytää oman merkityksensä ja merkityksellisen tekemisen sekä roolin yhteiskunnassa --> mm. tasa-arvoisuuden toteutuminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

- Keskustelimme formaalin, non-formaalin ja informaalin oppimisen rajoista ja mahdollisuuksista. Merkityksellistä on se, että millainen osaaminen tunnustetaan ja millaisella osaamisella on arvoa missäkin konteksteissa. Esimerkkinä keskustelimme esim.ulkomailla vietetyn ajan puitteissa rakentuneen kielellisen osaamisen ja ylioppilaskokeissa kielitaitoa mittaavan kokeen välistä suhdetta. Keskustelua herätti paljon se, miten paljon viralliset tutkinnot voivat vaikuttaa kouluttautumisen- ja ammattinvalintamahdollisuuksiin; millaisia jatkumahdollisuuksia avautuu tai sulkeutuu. Ja pohdimme myös, että kertovako viralliset tutkinnot todellisesta osaamisesta. Toisaalta pohdimme, että vaihtoehtoja (esim.vaihtoehtoiset reitit yliopistoon) onneksi löytyy nykyisin myös.
- Pariporinana pohdittiin merkityksellisintä oppimiskokemusta itse kunkin tähänastisessa elämässä. Kokemuksissa korostuivat yhteisöllisyyden merkitys, kokemusten ja opitun jakaminen yhdessä toisten kanssa sekä epämukavuusalueilla vierailemisen tärkeys.
- Merkityksellisen oppimisen ja osaamisen turvaamisen nähtiin olevan kaikkien vastuulla; yksilöiden, yhteisöjen sekä yhteiskunnan.
- Osaamisen ja opitun tunnistamista ja tiedostamista pidettiin tärkeänä. Tiedostaminen ja tunnistaminen sekä tunnustaminen vahvistaa niin yksilöitä kuin yhteisöjäkin.
- Lopuksi kävimme dialogikapulan avulla kierroksen jossa jokainen sai kertoa itselleen dialogista merkityksellisimmän/tärkeimmän opin. Lähes kaikki mainitsivat merkityksellisyys-pohdinnan opettavaisimpana. Myös epämukavuusalue-näkökulma uuden oppimisessa ja osaamisen kehittämisessä koettiin merkitykselliseksi.
- Keskustelussa viitattiin aina välillä alustajien esille tuomiin näkökulmiin, mutta pääsääntöisesti dialogia käytiin osallistujien omakohtaisten kokemusten valossa.

2 Miten vaikutan yhteisiin asioihin tulevaisuudessa?

2.1 Dialogirinki 1, vetäjä Severi Hämäri

Osallistujia ryhmässä 9 + fasilitaattori

Esille nousseet teemat ja keskustelut:

- äänestysaktiivisuus ja sen parantaminen
- Eläkeikäisten vaikutusmahdollisuudet yleensä ja erityisesti omiin asioihinsa, yhteisöllinen asuminen, paikallistoiminta
- Vaikuttaminen työn kautta, töissä, tekemällä työhön liittyviä valintoja, esimiesasemassa, alaisena
- Asumisen valinnat vaikuttamisena, vaikuttaminen omassa asuinympäristössä,

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

Keskustelunaiheita yhdistävänä teemana nousi luottamus (I) ja sen puute (Ip), tähän syvennyttiin:

- I alhaalta ylös ja ylhäältä alas
- kiireen ja paineiden aiheuttama Ip
- kuulluksi tuleminen ja I
- vaikeus uskoa tulevansa kuulluksi ja Ip
- mitä tiedoilla tehdään ja I
- ratkaisuhakuisuus suhteessa Ip ja I

2.2 Dialogirinki 2, vetäjä Marko Kangas

3 Mitä teen, kun ilmasto muuttaa kaiken?

3.1 Dialogirinki 1, vetäjä Pekka Lavila

Keskeiset aiheet keskustelussa ja näiden sisällä eri näkökulmat

HALU VAIKUTTAA

- Kateus iso vaikuttava voima - "Kyllä minä sitten kun muut"
- Tyhmäksi leimaantuminen esim. jos menee laivalla lentokoneen sijaan - voisiko olla ylpeä esim: "30v yksityisautoilija - MUTTA nyt lopetin"
- Kulutustasosta luopuminen vaikeaa & sidoksissa kokemukseen elintasosta:
- "Minun täytyy saada omistaa" ja "Minun elämä paranee" -asenne syvässä meissä

YMMÄRRYS

- Ilmastonmuutos ei ongelma maapallolle mutta ihmiselle kyllä
- 500 milj.v. sitten 99% lajeista kuoli sukupuuttoon
- Esim. rotat ja muurahaiset kestävät paremmin ilmastonmuutosta kuin ihmiset
- Me ihmisinä emme välitä tai tiedosta riittävästi

RAKENTEET

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

- Miksi luonto aina alisteinen, esimerkiksi yritystuille, valtiovelalle
- Kiinasta tilaaminen vahvempi "koneisto" kuin kestävä kehitys
- Tilaa jakamistaloudelle olisi

Kommentit fasilitoijan näkökulmasta

KESKUSTELUN KULKU

- Osallistujien tunnetila keskustelun alussa (kysyin): epätoivo, syyllisyys, optimismi, skitsofrenisuus, sekavuus
- Keskustelun perusteella vaikutti siltä että yhteinen ymmärrys siitä, että me ei isossa kuvassa välitetä / tehdä tekoja ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi, kasvoi

TEEMAT

- Keskustelu tiivistyi aika itsekseen kysymyksen "miksi toimimme ihmisinä niin kuin toimimme" -ympäri

ERIÄVÄT NÄKEMYKSET

- Keskustelussa oltiin hyvin samoilla linjoilla teeman suhteen mutta myös arvopohjan näkökulmasta
- Keskustelu oli mielestäni hyvää, mutta itselle tuli myös olo että keskusteluun olisi mahtunut erilaisia näkemyksiä lisää jotta ymmärrys olisi syventynyt/tullut enemmän aivan uusia näkökulmia

3.2 Dialogirinki 2, vetäjä Miriam Attias

Ryhmässä oli 7 osallistujaa itseni lisäksi. Dialogi oli osin strukturoitu, erityisesti alussa, mutta osin myös vapaa.

Alustusten jälkeen aloitimme esittelykierroksella, jolla ihmiset kertoivat etunimensä ja itselleen tärkeän arvon, jonka edistämisenä ovat elämässä sitoutuneet. Halusin tuolla kysymyksellä kutsua esiin ihmisten henkilökohtaisen puolen. Sen jälkeen jatkettiin pariporinoissa. Tehtävänä oli pareittain jakaa, mitä tuntemuksia alustukset herättivät. Esiin nousi kolme teemaa.

Ensimmäinen oli tunnepuolen käsittely. Se oli osalle uutta, että "ilmastonmuutoksellakin on tunteet" ja että ilmiöön liittyviä tunteita on tarpeen käsitellä. Asia oli aiheuttanut omia tunnereaktioita omien lasten tai lähipiirin kautta, mutta niitä ei oltu pidetty niin tärkeinä kuin asian järjeistämistä.

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

Toinen oli ihmisen muuttuminen. Osa pohdiskeli, että kun osa ihmisistä ei tiedä, osa ei myönnä, joten muutosta pidetään realistisena vain kriisin kautta.

Aihe, jota päätettiin syventää, liittyi muutokseen. Ihmiset halusivat pohtia, kuinka muutos voisi tapahtua vision – ei kriisin – kautta. Syventämistä lähdettiin tekemään henkilökohtaisella kokemukskierroksella. Ihmiset pohtivat hetken itsekseen ja ja kirjoittivat ylös muistojaan omista muutoskohdista elämässä: kun olet ihmisenä muuttanut / muuttanut olosuhteita, mikä sai muutoksen aikaan ?

Henkilökohtaisten tarinoiden kautta päästiin pohtimaan ihmisiä motivoivia tekijöitä. Niitä löytyi, mm. usko siihen, että on tärkeä ja omilla tekemisillä voi olla ympäristöön vaikutusta, lähiyhteisö ja kokemus siitä, että tarvitsee muita ja on itsekin tarpeellinen; jokin tunne, joka kertoo, että vallitseva tilanne tuntuu pahalta, jonka pohjalta haluaa muuttaa asioita, alkaa hankkia tietoa, ja lopulta alkaa hankkiutua tilanteisiin ja sosiaalisiin viiteryhmiin jotka tukevat muutosta; oma hyvinvointi ja abstrakti globaali yhteisö, jokin ongelma ja kriisi, sopeutumistarve/pakko.

Keskustelua käytiin siitä, kuinka estää epätoivon tunteesta kumpuava lamaannus ja puolustusreaktio, ja keskustelu päätettiin siihen, että visiointi ja motivaatio tarvitsevat aina kipinän toivoa kaiken ahdistuksen keskelle.

4 Miten haluan käyttää tulevaisuuden teknologiaa?

4.1 Dialogirinki 1, vetäjä Tomi Lamppula

Mikä johtaa teknologian kehittämistä?

Eriäviä näkökulmia keskustelussa:

- Miten tutkimusraha pitäisi kohdentaa
- Pitäisikö ilmastonmuutoksen olla ainoa ohjaava tekijä kehittämisessä
- Miten käyttäjien tarpeet vaikuttaa teknologian kehittämiseen
  - pitäisikö halu ja tarve erottaa
- Tukeeko systeemi käyttäjälähtöistä kehittämistä
- Mitä ongelmia ollaan ratkaisemassa?

Tuleeko teknologinen kehitys lisäämään vai vähentämään eriarvoisuutta maailmassa?

Eriäviä näkökulmia keskustelussa:

- Miksi teknologinen kehitys nähdään niin negatiivisena vai nähdäänkö sittenkään
- Miten iäkkäät pysyvät mukana kehityksessä, uhka vai mahdollisuus iäkkäille?
- Onko taloudellisilla intresseillä liian suuri rooli teknologian kehittämisessä?

Mitkä on suurimmat haasteet teknologian hyödyntämisessä?

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

Eri näkökulmia keskustelussa:

- käyttöönotto suurin haaste, mistä johtuu?
- Onko suunnittelu liian insinöörivetoista vai ei
- Onko helpot ongelmat jo ratkaistu, vaatiiko suurempaa suunnan muutosta

4.2 Dialogirinki 2, vetäjä Jani Turku

Keskeiset aiheet:

- Mitä työssä ja muussa arjessa on muuttunut omana elinikänä
- Miten eri lailla teknologiaa käyttävät nuoret, keski-ikäiset ja vanhempi sukupolvi
- Luonnonvarojen ja energian riittämättömyys
- Ohjaako teknologia meitä vai me teknologiaa

Näkökulmia aiheiden sisällä:

- Miksi etsimme tulevaisuudesta aina ne uhkakuvat eikä positiivista tulevaisuutta
- Mikä on teknologian läpinäkyvyys eli kuinka paljon ymmärrämme, mitä se tekee meille
- Miten määritetään teknologian eettisyys ja voiko sitä mitata

5 Millainen on työpäiväni maailmassa, jossa koen eläväni hyvää elämää?

5.1 Dialogirinki 1, vetäjä Marja-Liisa Kakkuri-Knuutila

Ryhmämme alustukset käsittelivät työn murrosta ja tulevaisuutta (Johannes Anttila) sekä suomalaisten käsityksiä hyvästä työstä ja hyvästä elämästä (Leena Ilmola). Alustukset antoivat monipuolisuudessaan hyvän pohjan keskustelulle.

Keskustelun ensimmäisessä laajentavassa osassa tuli esiin useita aihepiirejä, ja mihinkään niistä ei edetty syvemmälle. Seuraavia teemoja ja ajatuksia tuli esille.

Yrittäjyys. Yrittäjyyteen kannustetaan laajalti, erityisesti maahanmuuttajia. Yrittäjyys on erittäin vaativaa. Yrittäjiä ei kuitenkaan tueta. Yrittäjien projektiluonteiset työt edellyttävät paljon näkymätöntä pohjustavaa työtä, josta ei makseta palkkaa. Ratkaisuehdotukset: perustulon olisi oltava vähintään 1000 e /kk; rakenteet muutettava tukemaan yrittäjyyttä.

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

Etätyö. Etätyö ei ole ratkaisu. Hengailu yhdessä työpaikalla on tärkeää vireyden, osaamisen kehittymisen ja ideoinnin kannalta. On monenlaisia työpaikkoja: aina ei työpaikalla ole mukavia ihmisiä, eikä mukavaa, jolloin etätyö voi tuoda helpotusta.

Pitkä eliniän odote. Se edellyttää muutoksia nykyisessä jatkumoajattelussa elämän eri vaiheista.

Oma identiteetti. Ei haluta globaalien markkinoiden edellyttämää kilpailua. Finnwatchin kampanja lakialoitteen puolesta, että suomalaisten kv-yritysten tytäryhtiöissä tulisi olla sama palkkaus eri maissa.

Palkkatyön muuttuessa yksi vaihtoehto on omistaa robotti, joka tekee työt.

Työn käsitteen on muututtava. Mitä kukin voi tehdä nyt: esim. sen sijaan että kysyy 'mitä teet?', voi kysyä 'mitä tykkäät tehdä?' tai 'mitä haluaisit tehdä?' Näin voi syntyä yllättäviä yhteistyömahdollisuuksia, jos ilmenee yhteisiä arvoja.

Vapaus. Olemme etuoikeutettuja, kaikkien ei ole mahdollista valita mistä työstä pitää. Vapaus valita voi olla myös rasite: ei jokainen osaa sanoa, mitä työtä haluaisi tehdä. Valinnan vapaus edellyttää itsetuntemustaitoja. Näitä tulisi opettaa koulussa. Tarina päiväkodista, jossa harjoitellaan valinnan taitoja: lapsi valitsee itse syökö aamupalan ja jos ei syö, oppii ettei hyvä; huoneita eri tarkoituksiin, lapsi valitsee mihin huoneeseen kulloinkin haluaa mennä, näin kehittyvät itsetuntemustaidot.

Syventäväksi aiheeksi valittiin työidentiteetti. Neljä osallistujaa kuudesta kertoi oman tarinansa. Emme ehtineet käsitellä, mikä niissä yhteistä, mutta seuraavat asiat nousivat esille. Pääsyt opiskelemaan sitä mitä halunnutkin; opiskelupaikan valintaan vaikuttanut se, millä tavoin haluaisi ymmärtää maailmaa (sosiaalhistoria, uskontotiede), tehdä isona (taiteilija), tai vaikuttaa yhteiskunnassa (esim. mitä ihmiset syövät, elintarviketiede). Työ tuotti pettymyksen, ei vastannut odotuksia (tutkijana syventyy suppeaan aiheeseen, taiteilijana vaikea elättää itseään) elintarviketeollisuus määrää mitä syödään). Löytynyt omia arvoja vastaava työ tai onnistunut tekemään työstään (virkamies) sellaisen, että vastaa omia arvoja.

Syventää aihe koettiin läheiseksi, osallistujat olisivat mielellään jatkaneet keskustelua. Yhteinen toteamus oli, että aika meni nopeasti. Pidin tätä hyvänä merkinä.

5.2 Dialogirinki 2, vetäjä Elina Henttonen

Ryhmämme alustukset käsittelivät työn murrosta ja tulevaisuutta (Johannes Anttila) sekä suomalaisten käsityksiä hyvästä työstä ja hyvästä elämästä (Leena Ilmola).

Keskustelussamme nousi esille työn mielekkyyden, työn sirpaloitumisen, työn ja muun elämän yhteensovittamisen ja työelämän kilpailullisuuden teemoja ja kokemuksia. Pohdimme työelämäpuheessa voimistuvaa yksilökeskeisyyttä ja sen vastapainoksi tarvittavaa yhteisöllisyyttä ja yhteisöiden kautta syntyvää merkityksen tunnetta. Mielekkyyden ja sirpaloitumisen seurauksena keskusteluun nousi toimeentulo, työmarkkinoiden eriarvoisuus ja eriytyvyys. Hyvää elämää määrittä keskustelussamme moni muukin asia kuin työ, eikä työtä haluttu määritellä kapeasti vain työpaikalla tehtynä palkkatyönä.

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

Näiden näkökulmien kautta keskustelumme eteni ajatukseen koko työn käsitteen hylkäämisestä. Tämä ajatus puhutteli osallistujia ja päätimme siksi syventyä erityisesti siihen. Pohdimme, miten sanoittaisimme sitä jotakin, joka korvaisi nykyisen (kapeahkon) ymmärryksemme työstä. Olisiko kyseessä kontribuutio tai panos yhteiskuntaan, yhteinen hyvä, vai jotain muuta? Työn käsitteen hylkääminen vaatisi merkittävää kulttuurista ja sosiaalista arvonmuutosta, jolloin ihmistä ei määrittäisi hänen työnsä ja työpaikkansa, vaan monimuotoisemmin hänen panoksensa ja osallistumisensa yhteiskuntaan ja yhteisen hyvän tuottamiseen. Tässäkin tilanteessa ihmisillä olisi erilaisia voimavaroja ja mahdollisuuksia osallisuuteen, mutta uskoimme yhteisen hyvän ymmärryksen silti voimauttavan ja tavoittavan nykyistä työn käsitettä monimuotoisemmin erilaisia toimijuuksia. Konkreettisena toimena tämänkaltaisen muutoksen edistämiseksi nousi esille perustulo.

6 Mitäs huomenna syötäisiin?

6.1 Dialogirinki 1, vetäjä Miriam Attias

Ryhmässä oli 7 osallistujaa itseni lisäksi. Dialogi oli alussa strukturoitu mutta sitten vapaa.

Alustusten jälkeen aloitus tapahtui esittelykierroksella, jossa ihmiset kertoivat etunimensä ja itselleen tärkeän arvon, johon ovat sitoutuneet. Sen jälkeen käytiin vielä toinen strukturoitu kierros, jonka pohjaksi ihmiset miettivät ja kirjoittivat asiansa ensin ylös: pyysin heitä pohtimaan mistä ja keneltä he ovat saaneet vaikutteet henkilökohtaisiin ruokatottumuksiinsa. Tämä vei ihmiset muistojen maailmaan ja perheiden ja erityisesti mummoloiden vaikutuksiin.

Tämän jälkeen tehtiin pariporina, jossa ihmiset keskustelivat 5 minuuttia siitä, millaisia ajatuksia ja tuntemuksia alustukset herättivät. Esiin nousi hämmennystä omista vaikutusmahdollisuuksista suhteessa uuteen tietoon maaperä-asiasta (asia oli alustuksessa väkevästi esitetty!), eli kuinka vaikuttaa siihen, että ostaisi vastuullisesti hoidetun maaperän tuotteita.

Yksi teema liittyi lähiruokaan ja ihmisten haluun suosia sitä, omaa kasvatustoimintaa ja laajemminkin omavaraisuutta. Toinen liittyi arjen ruokaratkaisuihin, kuluttamiseen, hintapolitiikkaan ja kaupankäyntiin sekä pohdintoihin siitä, etäännyttääkö entistä kauemmas siitä, mistä ruoka tulee, kun eräänlaisia valmiskattausuusia ja räätälöityjä ostoskassia/aterioita tulee lisää. Kolmas liittyi robotiikan ja sovellusten hyödyntämiseen.

Yhdessä päätettiin syventää arjen ruokaratkaisujen teemaa ja keskustelu veikin siihen, että ihanneminä on tavallisessa arjen elämänrytmissä hankala toteuttaa. Useimmilla on ihanneminä ja sitten se todellisuus, että ruoka valmistetaan kiireellä ilman mahdollisuutta miettiä syvemmin missä-viljeltyä-ja-millaisia-raaka-aineita ostoskoriin tippuukin. Yksi yhteinen keskustelupolku, johon dialogi sitten päättyikin, liittyi siihen, että robotiikassa voisi olla mahdollisuuksia auttaa ihmisiä arjessa lähentymään ihanneminäänsä, kun sovellus optimoisi helpommin saataville oman arvomaailman pohjalta kiireettömästi valittuja tuotteita.

6.2 Dialogirinki 2, vetäjä Tomi Lamppula

Mikä on kaupan rooli/vastuu kuluttajan valinnoissa?

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

Eriäviä näkökulmia keskustelussa:

- Ohjaako kauppa liikaa ihmisten valintoja
- Onko ruoka liian kallista vai ei
- Kaupan rooli tuottajien selviytymisessä
  - Miten käy pienille tiloille
- Mikä on kaupan rooli tulevaisuudessa? Tarvitaanko kauppvoja
  - Voidaanko kaupat ohittaa ja ostaa suoraan kuluttajilta

Miten teemme kuluttajina valintoja ja miten valinnat vaikuttaa?

Eriäviä näkökulmia keskustelussa:

- Ruoka yksi intiimeimmistä jutuista
  - suhtautuminen vaihtelee todella paljon eri ihmisten välillä, kokemukset ohjaavat erilaisia näkemyksiä
- Ihmiset haluaa syödä oman terveyden ja planeetan kannalta parhaalla tavalla, miksi ei toteudu käytännössä
- Onko tuotanto kysyntälähtöistä vai toisinpäin
- Miten ruokailutottumuksiin voidaan vaikuttaa
  - voidaanko verotuksella tai hinnalla ohjata kuluttajien valintoja tehokkaasti
- Riittääkö ruoka mikäli kuluttajat ei muuta tottumuksiaan

Eri tahoilla hyvin erilaiset tavoitteet ja roolit, miten sovitetään yhteen?

Eriäviä näkökulmia keskustelussa:

- Dialogin merkitys eri intressiryhmien kesken, onko mahdollista saada aikaan yhteinen ymmärrys ja miten onnistuisi
- Mikä on kunkin visio hyvästä, kestävästä ruuasta, onko liian kaukana toisistaan

Miten voisimme hyödyntää Suomalaisen puhtaan ruuan globaaleilla markkinoilla?

Eriäviä näkökulmia keskustelussa:

- Onko Suomalainen ruoka aina puhtaampaa kuin muualla tuotettu?
- Miten voitaisiin lisätä Suomalaisen ruuan arvostusta?
- Miten määrittelemme lähiruuan?

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

- o onko Virossa tuotettu ruoka lähiruokaa, vai vaan Suomalainen ruoka?

7 Millainen on tulevaisuuden kotipaikkani?

7.1 Dialogirinki 1, vetäjä Maikki Siuko

7.2 Dialogirinki 2, vetäjä Severi Hämäri

7 keslustelijaa + fasilitaattori

Esille nousseet teemat ja keskustelut:

- maaseutu ja kaupunki
- teknologian kehitys asumisen muutoksessa
- finanssisektori, rahoitusratkaisut, lainojen korot ja vakuudet ohjaamassa asumisen muutos ja muuttumattomuus
- Elintason ylläpitäminen ja down shiftaamisen välttämättömyys sekä halu pitää kahta asuntoa
- Koulu asumisen muutoksen ohjaajana
- sukupolvet, muutos niiden välillä
- asumisen muoto, yhteisöllisyys asumisessa, kommuunit, yhteisöt
- -väestörakenne asumisessa
- lähiluonto, puistot
- hyvinvoinnin tuotanto
- pakopaikkana ahdistuksilta
- asuminen palveluna (ei omistamisena), turvallisuus ja joustavuus
- asumisen ympäristölupaus

Keskustelu ei löytänyt syventävää teemaa.

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

8 Miten käytän ja tuotan energiaa nyt ja tulevaisuudessa?

8.1 Dialogirinki 1, vetäjät Taneli Heikka, Pekka Lavila

Keskeiset aiheet keskustelussa ja näiden sisällä eri näkökulmat

TAKAMATKA

- Suomessa luullaan että olemme kestävä kehityksen edelläkävijöitä, mutta Yhdysvallat ja jossain määrin Afrikka ovat menneet ohi päästöttömän energian käyttöönotossa
- Suomella ei ole energiakysymyksessä omaa profiilia. Biotalous ehkä, mutta onko se kestävä ratkaisu?

NÄKÖALATTOMUUS JA VISION PUUTE

- Julkisessa keskustelussa ei ole visiota joihin ihmiset voisivat liittyä
- Voi olla että olemme melko samaa mieltä tavoitteista, mutta emme näe miten tavoitteita kohti voidaan kulkea yhdessä - toimimme pistemäisesti
- Jos Intiassakin 2050 tavoitteena hiilineutraali yhteiskunta -> voisiko tänne mieltä tarjottavaa?

ARVOT JA IHMISKUVA

- Energia ei ole vain teknis-taloudellinen asia; energia tulee tuotannon ja kulutusten valintojen kautta "iholle"
- Lisäksi monet energiaan liittyvät kysymykset liittyvät käsitykseen hyvästä elämästä
- 3 ryhmää nuoret, me muut, poliitikot, joista esim. nuoret hakevat työelämästä merkitystä, ei vaan palkkaa

Kommentit fasilitoinnin näkökulmasta

KESKUSTELUN KULKU

- Osallistujat toivat alussa jonkin verran omaa agendaansa esille (ei maltettu vielä kuulla ja rakentaa toisten ajatusten päälle)
- Aika paljon puheenvuorot herättivät myös uusia ajatuksia tai ainakin oivalluksia siitä missä toisten ajattelu menee

[Yksikkö] /

4.10.2018

Julkinen

- Yllättäen meille kummallekin teknis-taloudellisesta näkökulman sijaan puhuttiin paljon ihmisyydestä ja merkityksestä

TEEMAT

- Teemoja ja aiheita tuli paljon uusia
- Välillä oli jopa haasteellista pysyä perässä koska aihe kummallekaan meistä ei äärimmäisen tuttu + keskustelijoilla oli hyvä vauhti päällä
- Yritimme fasilitaattoreina tiivistää aihetta puolesta välin keskustelua: selkeää syventävää otsikkoa ei löytynyt, joten jatkoimme "samalla kaavalla"

ERIÄVÄT NÄKEMYKSET

- Keskustelussa päästiin myös eriäviin mielipiteisiin ja hienoiseen turhautumiseen
- Keskustelu kasvoi lopuksi jälleen enemmän yhteen